
UNDERVISNINGSMATERIALE

TILGODESER FÆLLES MÅL

Musik Mellemtrin



- Instrumentkendskab
- Indisk/persisk musik
- Rytmeøvelser
(konnakol-systemet)

Brug før / efter skolekoncert med

SHASHANK & CONSTANTINOPE

LMS' aktiviteter er støttet af
STATENS KUNSTFOND



Levende
Musik i Skolen

INDHOLD

- 3** Sådan bruges materialet
- 4 Undervisningsmateriale MUSIK**
- 5** Fælles Mål
- 6** Til musiklæreren
- 7** Mød Shahank & Constantinople
- 8** Mød Shashank Subramanyam
- 9** Mød Kiya Tabassian
- 10** Mød Keyvan Chemirani
- 11** Mød Phalgun Parupalli
- 12** Instrumenter (elev)
- 13** Konnakol – det indiske rytmesprog
- 14** Konnakol-øvelser med eleverne (elev)
- 15** Konnakol-oversigt (elev)
- 16** Kirsebær-Mango-rytmer (elev)
- 17 Praktisk info om koncerten**
- 18** Til kontaktlæreren
- 19** Praktiske oplysninger
- 20** Plakat



Koncerten er et musikalsk topmøde mellem indisk og persisk (iransk) musik

MUSIKEKSEMPLER PÅ LMS.DK

1. Indian Skies 1
2. Indian Skies 2

Download lydfilerne [HER](#)

Se 'Til kontaktlæreren' på side 18

Forsidefoto: Shashank & Constantinople

SÅDAN BRUGES MATERIALET

Materialet er sammensat, så du kan plukke de opgaver, I har tid til, eller bruge et af de forløb, vi skitserer herunder – men husk meget gerne den obligatoriske intro, som sikrer, at I er godt klædt på til koncerten.

1. OBLIGATORISK INTRO



1

time

FØR KONCERTEN

Skab en stemning, der gør, at eleverne tager godt imod en gruppe musikere, der spiller en meget anderledes slags musik, end eleverne er vant til.

1. Se videoen s. 7, og diskuter, hvad det er, der er så forskelligt fra den slags musik, vi hører i den vestlige verden. Brug ord som: melodi, rytme, udtryk osv.
2. Tal om kulturmøder og kultursammenstød ud fra landkortet.

2. MUSIKERE & INSTRUMENTER



2

timer

Udfør først punkt 1 obligatorisk intro.

Hver musiker præsenterer sig selv og sit instrument, s. 8-11. Eleverne får mulighed for at arbejde selvstændigt med at finde viden om instrumenterne.

1. Se videoerne om hver musiker/instrument s. 8-11.
2. Diskuter, hvorfor ingen af de iranske musikere bor i Iran. Faktisk er den ene født i Frankrig. Det kan være et tilfælde.
3. Print instrumentarket s. 12, og lad eleverne arbejde i smågrupper.

3. LÆR KONNAKOL-RYTMER



2

timer

Udfør først punkt 1 obligatorisk intro og punkt 2 Musikere & Instrumenter.

Konnakol er et spændende, indisk rytmesprog, som oprindeligt var et øvesprog for instrument-elever, men som nu opfattes som en egentlig kunstart. Eleverne kommer til at prøve rytmesproget og lege med det.

1. Tal om rytmesproget ud fra s. 13, og lav øvelserne s.13-14
2. Lav rytmeøvelsen *Kirsebær - Mango*, s. 15, som træner skæve rytmer.



UNDERVISNINGSMATERIALE MUSIK

FÆLLES MÅL

MUSIK (4. -6. KLASSE)

KOMPETENCEOMRÅDE

1. Musikforståelse
2. Musikudøvelse

KOMPETENCEMÅL

1. Eleven kan lytte opmærksomt til og udtrykke sig varieret om musik fra forskellige genrer, kulturer og perioder
2. Eleven kan deltage opmærksomt i sang, spil og bevægelse med bevidsthed om egen og andres rolle i musikalsk udfoldelse



FÆRDIGHEDS- OG VIDENSMÅL

Instrumentkendskab

Eleven kan redegøre for instrumentering i forskellige genrer

Eleven har viden om genrens instrumentering

Analyse

Eleven kan udpege og navngive grundelementer i opbygningen af indisk musik

Eleven har viden om indiske rytmesystemers rolle i musikens opbygning

Musikoplevelse

Eleven kan lytte opmærksomt til musik fra forskellige genrer

Eleven har viden om sammenhæng mellem musikgenre og lytteadfærd

EKSEMPLER PÅ LÆRINGSMÅL

1. Eleven kan lytte til en koncert fra en fremmed kulturkreds med fagligt udbytte.
2. Eleven har viden om instrumenter, som bruges i den klassiske, indiske og persiske tradition.
3. Eleven kender til det indiske konnakol-system og har prøvet en enkel version.

BEMÆRK

Ovenstående Fælles Mål er eksemplariske og dækker ikke nødvendigvis hele målgruppen for skolekoncerten. Til gengæld er opgaverne i undervisningsmaterialet enkle at justere i sværhedsgrad og kan tilpasses alle klassetrin i pågældende målgruppe. De udvalgte målpar er med andre ord ikke udtømmende for materialets relevans.

TIL MUSIKLÆREREN



Phalgun Parupalli

Shashank Subramanyam

Kiya Tabassian

Keyvan Chemirani

Musikgruppe

Shashank og Constantinople

Musikerne er

Shashank Subramanyam: fløjte, bandleder

Kiya Tabassian: setar, vokal

Keyvan Chemirani: tombak

Phalgun Parupalli: mridangam, ghatam, khanjira og konnakol

Ann-Mai-Britt Fjord: kontaktperson og formidler

Koncerten

Koncerten med Shashank & Constantinople introducerer eleverne til indisk og persisk musik, rytmer og kultur. Shashank har spillet over 1000 skolekoncerter i både Indien og Europa.

De fire virtuose og internationalt anerkendte musikere spiller akustisk musik i sin reneste form og præsenterer musik fra to oprindelige kulturer, Indien og det gamle Persien, der til tider kan lyde som samme sprog, men med forskellige dialekter. Eleverne vil opleve en koncert fyldt med musik, improvisation og fremmedartede instrumenter som fx den indiske *mridangam*, den persiske bæger-tromme, *tombak*, og mange flere.

Desuden vil eleverne komme til at høre den særlige kunstform, *konnakol*, som er en særlig slags indisk stavelsessang.

Bemærk: Ann-Mai-Britt Fjord deltager som formidler i koncerten og vil forklare om musikken og kulturen – på dansk.

Undervisningsmaterialet

Materialet er til musik på mellemtrinnet.

Materialet falder i 3 dele:

1. For den lærer, der kun kan bruge 1 time på en obligatorisk intro.
2. For den musikleærer, der vil give eleverne en grundig præsentation af musikere og instrumenter.
3. For den musikleærer, der vil vise eleverne det indiske konnakol-system og lave klappe- og taleøvelser i systemet.

Læs mere i *Sådan bruges materialet*, side 3

Musik- og videoeksempler:

Materialet indeholder aktive links til en del video-klip med musiker- og instrumentpræsentationer. Supplerende musikeksempler kan hentes på www.lms.dk

God fornøjelse!

MØD SHAHANK & CONSTANTINOPE

- De spiller indisk og persisk musik

Shashank er en indisk fløjtespiller.

Constantinople er det meget gamle navn for Istanbul.

Persien er det gamle navn for Iran.

Hvad har de ting med hinanden at gøre?

I kommer til at høre om de 4 musikere, om deres instrumenter og om, hvorfor de nu er gået sammen i denne gruppe for at spille koncerter.



Phalgun

Shashank

Kiya

Keyvan



Se video med gruppen

NB: Der er kun 4 musikere i gruppen til skolekoncerten.

I denne gruppe mødes to indiske, en canadisk-iransk og en fransk-iransk musiker med hver deres tradition og rødder i Orientens klassiske musik.

Musikken opstod længe før, de nuværende starters grænser blev trukket, og de fire musikere har fundet fællesskab i både kendte, fælles måder og i hvert deres lands særlige musiktradition. I Europa blev musikken skrevet ned på noder. I Østen huskede man rytmer ved hjælp af et system, *konnakol*, og der var meget improvisation i musikken – hvor man selv skulle finde på melodier.



Find Iran, Indien og Istanbul (det vestlige Tyrkiet). Spændende, at tusindvis af kilometer ikke forhindrer musiksamarbejde.

MØD SHASHANK SUBRAMANYAM

Instrument: FLØJTE



Bambusfløjter er lavet af et stykke bambus, som udhules, slibes og lakeres. Derefter bores huller til fingrene og et hul til indblæsning. Man blæser i fløjten, som hvis man skulle blæse i en flaske: henover hullet. Fløjten har ingen klapper, så fløjtespilleren kan 'vrider' fingrene i hullerne og spille glidende overgang mellem tonerne. Shashanks fløjter har 8 huller til fingrene + indblæsningshullet. Den indiske fløjte hedder en *venu*, en karnatisk bambusfløjte, der har en varm, blød klang.

Chennai i Sydindien, hvor Shashank kommer fra, er et kulturelt centrum især for såkaldt karnatisk musik - en ældgammel sydindisk musiktradition, hvor der lægges vægt på improvisation og ragaer (melodier) med meget udviklede rytmer.

Shashank er fra byen Chennai i Sydindien. Han begyndte at spille offentlige koncerter, allerede da han var 6 år gammel – i 1984.

Shashank var elev af sin far, og i dag bliver han betragtet som en af de bedste bambusfløjtespillere i hele Indien. Han har desuden udviklet mange nye spilleteknikker inden for bambusfløjtespil, som har udvidet instrumentets udtryksmuligheder.

Han har modtaget mange priser og har optrådt sammen med mange meget berømte musikere inden for klassisk indisk musik og med internationale verdensstjerner inden for forskellige musikgenrer.



Foto: Sandeep Virdee

Shashank Subramanyam med en af sine mange bambusfløjter

Her fortæller Shashank om sine fløjter og lidt om fløjte teknik:



Se video

kortlink.dk/25vub

MØD KIYA TABASSIAN

Instrument: SETAR



Setar, som betyder *tre strenge*, er et meget gammelt instrument. Man spiller melodier på setaren, og en eller flere løse strenge klinger med. Man knipser strengene med pegefingern på højre hånd. Venstre hånd bestemmer tonehøjden. Venstre hånd kan også 'vride' strengene, så tonerne bliver glidende og klagende.

Kiya blev født i Teheran, Iran i 1976. Da han var 14 år flyttede han med sin familie til Canada til den fransktalende del Quebec. Kiya var på det tidspunkt allerede begyndt at spille musik på højt niveau. Han var overbevist om, at han skulle være musiker og komponist inden for den gamle persiske musiktradition, og han studerede musik på konservatoriet i Montréal.

I 1998 grundlagde Kiya sammen med sin bror en musikgruppe, Constantinople. De ønsker at skabe musik, der både er inspireret af middelalderens og renæssancens musik i Europa og Mellemøsten.



Foto: Daniel Meyer Assayag

Kiya Tabassian med sin setar

Se videoen, hvor Kiya fortæller om sit instrument, en setar:



Se video

kortlink.dk/25vuc

MØD KEYVAN CHEMIRANI

Instrument: TOMBAK



Tombakken er et meget gammelt instrument – måske 2-3.000 år. Den er stadig det mest populære persiske instrument.

Den blev skabt til at blive spillet på for prinser og konger og et lille publikum. Musikken er inderlig og dyb – og er skabt til et mindre rum – som kammermusik. Lyden af trommen er derfor ikke særligt kraftig, men varm og sart. En del af kunsten ved at spille tombak er at udvikle de forskellige mønstre – ofte mens man understøtter en sanger og teksten. Improvisation er meget brugt og en vigtig del af Østens musik.

Keyvan er født i Frankrig af iranske forældre i 1968. Hans far er er meget berømt tombak-spiller (eller *zarb*, som trommen også kaldes). Da Keyvan var 13, begyndte han for alvor at spille tombak med sin far som lærer.

Keyvan fortæller, at i Østen tilbringer man mange år sammen med sin læremester – måske 10 eller 15 år – mens man lærer alle mesterens teknikker udenad. Først derefter kan man 'flyve' og finde sin egen vej som musiker.



Keyvan Chemirani med sin tombak

Foto: Daniel Meyer Assayog

I videoen viser Keyvan nogle af de slag, man kan spille på en tombak:



Se video

kortlink.dk/25vud

MØD PHALGUN PARUPALLI

Instrument: MRIDANGAM



Mridangam er den vigtigste tromme i indisk, klassisk musik. Den første mridangam blev lavet af ler for tusinder af år siden. I dag laves trommen af et udhulet stykke træ. Der sættes gedeskind for begge ender, så man har både en diskant- og en basside.

Phalgun (udtales 'Falgun') blev født i 1977 i Vijayawada nær østkysten af Indien.

I Phalguns familie er der mange fantastiske musikere, og Phalgun selv har spillet mridangam ved koncerter i mere end 40 lande. Phalgun er særligt berømt for sin fingerteknik og sin måde at improvisere vanskelige og spændende rytmemønstre på trommen.

Phalgun viser ved koncerten også det indiske rytme-sprog konnakol.

NB! Læs mere om konnakol på side 13.



Phalgun Parupalli og hans mridangam

Foto: PP

Hør Phalgun både spille og bruge konnakol-rytmesprog:

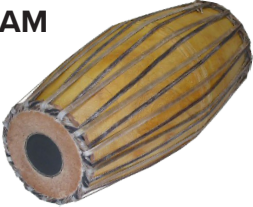


Se video

kortlink.dk/25vue



INSTRUMENTER

BAMBUSFLØJTE 	
MRIDANGAM 	
SETAR 	
GHATAM 	
KHANJIRA 	
TOMBAK 	

OPGAVE

- Gå i grupper på 2-3 elever.
- Opdel instrumenterne i instrumentfamilier.
- Find ud af, om instrumenterne har andre navne.
- Beskriv instrumenterne: fx materiale og virkemåde.
- Find ud af, hvilke klassiske europæiske instrumenter der er mest 'i familie' med instrumenterne.
Skriv jeres resultater på arket.
- Se videoerne med de fire musikere igen, hvis I har brug for det:
 - Bambusfløjte: kortlink.dk/25vub
 - Setar: kortlink.dk/25vuc
 - Mridangam: kortlink.dk/25vue
 - Tombak: kortlink.dk/25vud
- Gå sammen, og fortæl om jeres resultater.

KONNAKOL – DET INDISKE RYTMESPROG

Konnakol-sproget kommer fra trommernes rytmer. I Vesten skriver vi noder ned. Sådan har det aldrig rigtig været i Indien, hvor der i stedet har været en mundtlig tradition: En lærer fortalte en rytme. Eleven gentog rytmen. Men det er jo svært at huske! Konnakol-systemet gjorde det muligt for en elev at huske en trommerytme, uanset hvor svær den er.

I har lige hørt Phalgun (side 11) først sige rytmen med konnakol-stavelser og bagefter spille rytmen. Phalgun er professionel musiker og kan sagtens huske sine rytmer. Men konnakol er så flot, at det også blevet en kunststart.

Leg med konnakol-rytmerne, og bevidstgør eleverne om, at 1-slaget ikke er til diskussion.

I skemaet herunder er en oversigt over konnakol-stavelser, der er knyttet til bestemte underdelinger af pulsslaget:

SE INSPIRATIONSVIDEO

Her kan I se en præsentation af Konnakol-systemet (se fra ca. 2:00 min)



Se video

kortlink.dk/25vpt

NB! Fra ca. 7:19 tæller han sig gennem alle underdelingerne i skemaet nedenfor - så afspil derfra, og prøv, om I kan tælle med!

Underdeling	Stavelse	Svarer til	Som node
1	Ta	1/4	 Ta
2-delt	Ta Ka	1/8	 Ta Ka
3-delt	Ta Ki Te	1/8-trioler	 Ta Ki Te
4-delt	Ta Ka Ti Mi	1/16	 Ta Ka Ti Mi
5-delt	Ta Ka Ta Gi Te	2+3 (fx 5/8). Kan også vendes om: 3 + 2 = Ta Gi Te Ta Ka	 Ta Ka Ta Gi Te  Ta Gi Te Ta Ka
6-delt	Ta Ki Te Ti Ki Te	1/16-trioler	 Ta Ki Te Ti Ki Te
7-delt	Ta Ka Ti Mi Ta Ki Te	4+3 (fx 7/8). Kan også vendes om: 3 + 4 = Ta Ki Te Ta Ka Ti Mi	 Ta Ka Ti Mi Ta Ki Te  Ta Gi Te Ta Ka Ti Mi
8-delt	Ta Ka Ti Mi x 2	1/32	 Ta Ka Ti Mi Ta Ka Ti Mi

KONNAKOL-ØVELSER MED ELEVERNE



Nu skal eleverne prøve konnakol-systemet i praksis:

ØVELSE 1

Talekor i 4/4 med rolig puls

1. Øv først at holde en stabil 4/4 puls.
Den skal være langsom.
Ellers får I problemer senere.
2. Klap på låret 1, 2 og 3 med håndfladen på låret. 4 med oversiden af hånden på låret. På den måde ved I altid, hvor I er i takten.
3. Sig Ta på hvert slag. (= 1/4)
4. Sig Ta Ka på hvert slag. (= 1/8)
5. Sig Ta Ka Ti Mi på hvert slag (= 1/16)
6. Del nu eleverne op i 4 grupper med hver sin rytme.
Lav 4-stemmigt talekor, mens I alle markerer pulsen.
7. Skift rytme i grupperne. Lav talekor igen. Hvis noget kikser, så prøv at analysere, hvad gik galt.

4/4 MED INDISK KLAP



ØVELSE 2

De skæve rytmer

5 og 7 er skæve i den vesteuropæiske tradition. I Østeuropa er man helt fortrolig med 5 og 7 og ligeså i Asien. Træn elevernes 1-fornemmelse ved at lave skæve, 2-stemmige talekor.

1. Hold 1 siger **Ta Ka Ta Gi Te**
2. Hold 2 siger **Ta Gi Te Ta Ka**

Hvordan oplever eleverne 'skævheden'?

Få dem til at sætte ord på.

Alle mødes på 1, men undervejs er der jordskælv!

Tip: Brug evt. håndklappene på lårene fra før som 'hjælpemarkør' ved at vende håndfladen ned på den første del af rytmen og op på den anden:



ØVELSE 3

Eleverne laver selv rytmer

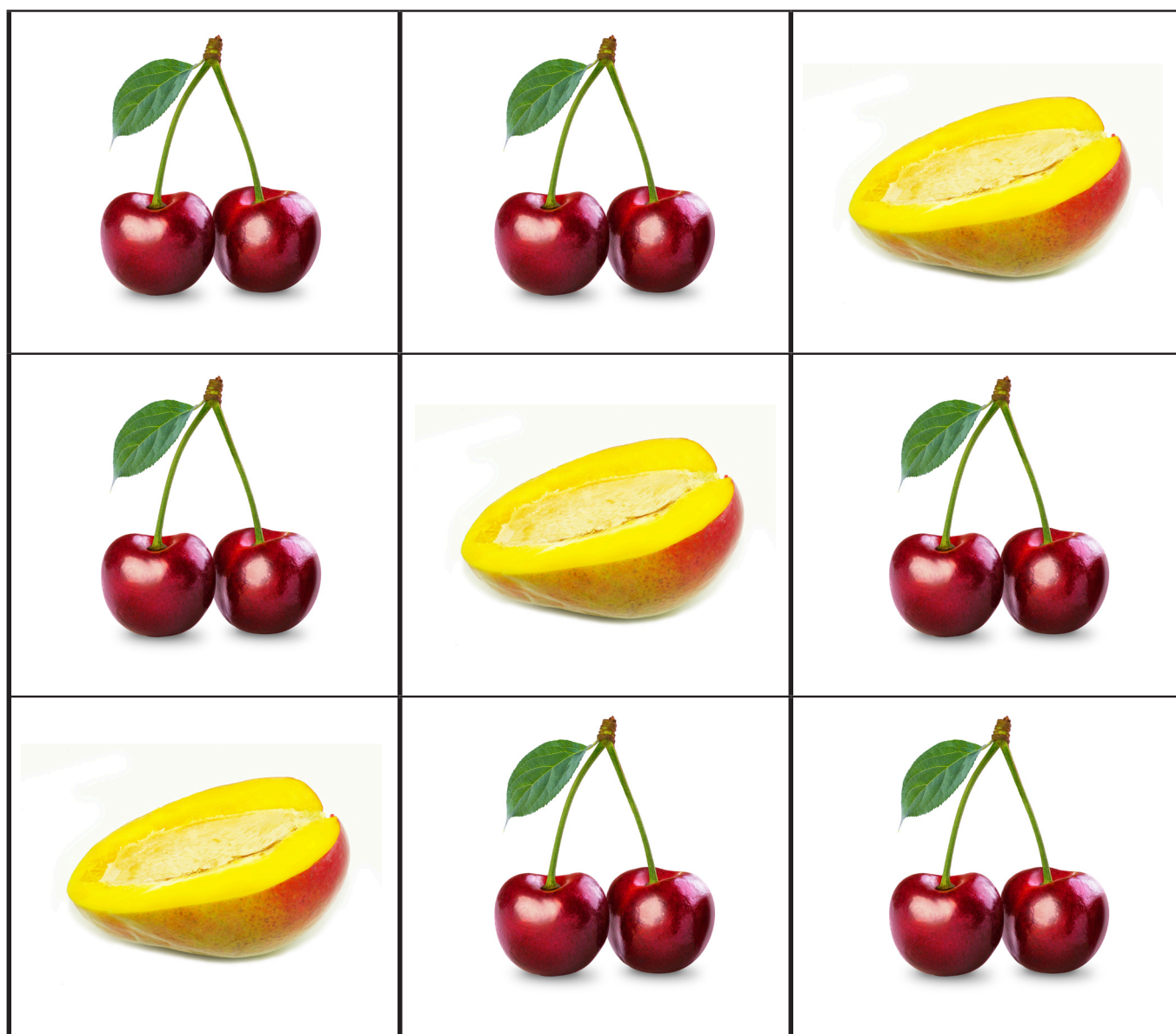
1. Del klassen ind i hold på 2-3 elever.
2. Giv dem en Konnakol-oversigt med, side 14.
3. Eleverne skriver nu en rytme ned med konnakol.
De øver på rytmen og viser den bagefter for klassen.
4. Gruppen lærer klassen rytmen. Hvis det er muligt, spilles rytmen på instrumenter – ellers klappes den.

Konnakol-oversigt →

KONNAKOL-OVERSIGT

UNDER-DELINGER	INDISKE RYTMEORD	SVARER TIL
1	Ta	1 pulsslag
2	Ta Ka	1 pulsslag
3	Ta Ki Te	1 pulsslag
4	Ta Ka Ti Mi	1 pulsslag
5	Ta Ka Ta Ge Ti	2 + 3
6	Ta Ki Te Ti Ki Te	1 pulsslag
7	Ta Ka Ti Mi Ta Ki Te	4 + 3
8	Ta Ka Ti Mi Ta Ka Ti Mi	1 pulsslag

KIRSEBÆR-MANGO-RYTMER



Ulige taktarter kan godt være lidt udfordrende. Prøv fx denne 3 + 2-talesats. Sig frugternes navne med lige lange stavelser. Læg ekstra tryk på første stavelse. Lav den som en 3-stemmig kanon, gerne med knips eller bodypercussion til.



PRAKTISK INFO OM KONCERTEN

TIL KONTAKTLÆREREN

KONCERTEN

Koncerten med Shashank & Constantinople introducerer eleverne til indisk og persisk musik, rytmer og kultur. Shashank har spillet over 1000 skolekonserter i både Indien og Europa. De fire virtuose og internationalt anerkendte musikere spiller akustisk musik i sin reneste form og præsenterer musik fra to oprindelige kulturer, Indien og det gamle Persien, der til tider kan lyde som samme sprog, men med forskellige dialekter. Eleverne vil opleve en koncert fyldt med musik, improvisation og fremmedartede instrumenter som fx den indiske mridangam, den persiske bægertrøkke, tombak, og mange flere.



Shashank Shubbu og Kiya Tabassian (Constantinople)

Foto: Sandeep Videe og Maryvonne Plassard

MUSIKERNE ER

Shashank Subbu - fløjte, bandleder
Kiya Tabassian - setar, vokal
Keyvan Chemirani - tombak
Phalgun Parupalli - mridangam, ghatam, khanjira og konnakol
Ann-Mai-Britt Fjord - formidler

UNDERVISNINGSMATERIALE

Materialet er til musik og indeholder baggrundstof om koncertens musik og musikere, video-klip med instrumentpræsentationer, samt et forløb i det indiske rytmesprog *konnakol* - alt sammen med tilhørende elevøvelser.

MUSIKEKSEMPLER TIL FORBEREDELSEN

Download musikeksempler fra www.lms.dk

Kontaktlæreren bedes videreformidle materialet til de involverede musiklærere.

Eventuelle spørgsmål besvares gerne ved henvendelse til LMS på 8619 4570.

Vi ønsker rigtig god fornøjelse med koncerten.

Med venlig hilsen

LMS og Shashank & Constantinople

EN GOD KONCERT

Eleverne får den bedste koncertoplevelse, hvis de er forberedt og sidder klar, når koncerten starter. Snak også med dem om, hvad det vil sige at være til koncert.

Som lærer bidrager man bedst ved ikke at tysse, men i stedet sætte sig blandt eleverne og dele oplevelsen med dem.

HENT FRA WWW.LMS.DK

Undervisningsmaterialet downloades som pdf-fil fra LMS' hjemmeside www.lms.dk

Her finder du også musikeksempler til brug i undervisningen.

PRAKTISKE OPLYSNINGER



Målgruppe:	Mellemtrin
Antal elever:	170
Opstillingstid:	50 minutter
Nedtagningstid:	20 minutter
Lokale:	Et lokale velegnet til akustisk musik (fx gymnastiksal) - ikke gennemgangslokale.
Scene:	5 x 3 m. Fire stole uden armlæn og et par små borde til at placere instrumenterne på. Musikerne sidder ned og spiller, så en lav scene eller podie vil gøre det lettere for eleverne at se.
Mørklægning:	Nej tak
Publikum:	I en halvcirkel rundt om scenen
Strøm:	Nej - gruppen spiller helt akustisk
Omklædningsrum:	Ja tak
Forplejning:	Vand, kaffe og te. Gerne lidt frugt/brød
Ved ankomst:	Orkestret henvender sig på kontoret for at blive vist til rette, hvis ikke andet er aftalt
Kontakt til orkester:	Skolens kontaktlærer bedes tage kontakt med orkestret i god tid inden koncerten for at sikre, at alle aftaler er på plads. Informér fx om særlige parkerings- og tilkørselsforhold eller andre særlige forhold ved afvikling af koncerten

KONTAKTPERSON



Ann-Mai-Britt Fjord

Mobil: 2448 8396

E-mail: klezmerduo@klezmerduo.dk

BEMÆRK! DANSKSPROGET FORMIDLER TIL KONCERTEN

Ann-Mai-Britt Fjord er ikke bare kontaktperson, men deltager i LMS-turnéen som formidler for Shashank & Constantinoples koncerter. Ann-Mai-Britt er musiker i Klezmerduo og Eastwind, som har turnéret for LMS i mange sæsoner. Desuden er hun uddannet inden for teater og storytelling. Ann-Mai-Britt har tidligere fungeret som ledsager for indiske grupper på turné for LMS, hvilket gør både den praktiske afvikling og forståelsen mellem gruppen og eleverne bedre.

KONCERT



Foto: Shashank & Constantinople

SHASHANK & CONSTANTINOPLE

KLASSER

STED

TIDSPUNKT

www.shashank.org / www.constantinople.ca